

8.a, 8.b, 8.c – ZGODOVINA (5.teden)

Pozdravljeni osmarji. Že en mesec smo izven šolskih klopi in vsak na svojem koncu, upam, delamo pa najboljših moči. Ker smo v prazničnem in krajšem tednu, temu primerna tudi količina dela ☺

Vsem želim lepe in sončne praznike, veliko pirhov in še več dobre volje in zdravja.

1. PREGLED POMEMBNIH DEJSTEV PREJŠNJEGA TEDNA

V prejšnjem tednu ste morali izpisati pomembna dejstva na teme: politika, šolstvo in znanost med Slovenci v 19.stoletju. Verjamem, da naloga ni bila pretežka. Prosim, da pogledate, če ste zapisali sledeče (v kolikor niste, dopišite):

- POLITIKA: slovenščina se širi v šole/urade, več slovenskih uradnikov, Slovenci imajo več predstavnikov v deželnih zborih, Nemci pospešujejo germanizacijo (Koroška, Štajerska)/na zahodu pritisk Italijanov/ v Prekmurju pritisk Madžarov.
- ŠOLSTVO: 1869 z zakonom uvedena osemletna osnovna šola (obvezna za vse med 6.in 14.letom starosti), raste število šol na Slovenskem in se zmanjšuje nepismenost, širi se izobraževanje deklet (ženske postanejo bolj izobražene-učiteljice, pisateljice, pesnice, slikarke..), ustanavljajo se ženska društva (boj za enakopravnost).
- ZNANOST: Jožef Stefan (zakon o toplotnem sevanju), Anton Codelli (pripelje prvi avtomobil v LJ 1898, izumi hladilnik, vžigalni sistem eksplozije motorjev), Janez Puh (izum za nastavljanje eksplozivnega vžiga), Edvard Rusjan (pionir letalstva na Slovenskem), Fritz Pregl (ukvarjal se je z organsko kemijo).

2. NOVA SNOV TEGA TEDNA

Dopisali si bomo še en podnaslov. Vse kar je pisano **odebeljeno in poševno**, si zapišite kot zapiske v svoj zvezek.

Torej zadnji podnaslov pri temi o Slovencih je:

Umetnost

- ***Slovenski narod postane kulturno razvit narod.***
- ***V slovenski književnosti se srečamo z obdobjem moderne (Ivan Cankar, Dragotin Kette, Josip Murn Aleksandrov, Oton Župančič, ...).***

- Pomembna postane likovna umetnost (Ivana Kobilca, Rihard Jakopič, Ivan Grohar,...).
- Na glasbenem področju ustvarjajo Gustav in Josip Ipavec, Anton Lajovic,...
- Cveti arhitektura (Maks Fabiani)
- 1. slovenski film 1905 Na vrtu.

V zvezek odgovori na naslednji vprašanji:

Ivan Cankar je bil pesnik, pisatelj in dramatik. V svojih delih je opozarjal na takratne politične razmere v državi in opisal delavski, vaški in malomeščanski vsakdanjik.

Arhitekt Ciril Metod Koch je izdelal načrt za prenovo Hauptmanove hiše v Ljubljani v secesijskem slogu. Hiša je bila leta 1904 prenovljena tako, da je bilo pročelje obloženo z barvnimi keramičnimi ploščicami v geometrijskem vzorcu in v kontrastno zeleno-modro-rdečih barvnih tonih.

6. Eden najvidnejših predstavnikov slovenske moderne je Ivan Cankar. Svoje ustvarjanje je začel kot pesnik, nadaljeval pa je s pisanjem proze in dramatike.

a) Naštej nekaj njegovih najbolj znanih del.

b) Citat iz drame Hlapci »Hlapci, za hlapce rojeni za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje!« je eden izmed Cankarjevih najbolj znanih citatov. Citat pojasni in ga umesti v zgodovinsko dogajanje v 19. stoletju.

Zanimiva, a neobvezna naloga za vas:

Poglejte si video in s pomočjo videnega opiši življenje na prehodu iz 19. v 20. stoletje.

<https://youtu.be/4nj0vEO4Q6s>